

การวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียน สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผศ.ดร.พีระยศ แจ่มจันทร์¹

ดร.รวิวรรณ ทองทั่น²

ผลกระทบจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนได้ทวีความรุนแรงขึ้น และกำลังเข้าขั้นวิกฤต ดังจะเห็นได้จากสถิติการตรวจเลือดของเกษตรกรโดยสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งพบว่า เกษตรกรมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในร่างกายในระดับเสี่ยงและไม่ปลอดภัยในสัดส่วนที่สูงขึ้นจากปี 2545 ที่ร้อยละ 29.41 เป็นร้อยละ 38.52 ในปี 2550 และที่สำคัญ ข้อมูลเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 พบว่า เกษตรกรมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในร่างกายในระดับเสี่ยงและไม่ปลอดภัยในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น¹ โดยมีการนำเข้าสู่สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกลับมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีอัตราการใช้สารเคมีต่อหน่วยพื้นที่มากถึงร้อยละ 11 ต่อปี ส่งผลให้เกิดต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมถึงรายจ่ายด้านสุขภาพ เป็นมูลค่ามากกว่า 14.5 พันล้านบาทต่อปี ต้นทุนผลกระทบภายนอกเหล่านี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ต่อปีเช่นเดียวกัน²

สาเหตุสำคัญของปัญหาสุขภาพดังกล่าวเกิดขึ้นจากนโยบายการควบคุมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของประเทศไทยที่ยังอ่อนแอและขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เช่น การอนุญาตให้บริษัทเคมีเกษตรสามารถขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายในสูตร (formulation) เดียวกันได้หลายทะเบียนซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยมีทะเบียนวัตถุอันตรายมากที่สุดในโลกถึง 27,000 กว่ารายการ การขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายร้ายแรงและเป็นสารก่อมะเร็งแม้ว่าหลายประเทศทั่วโลกได้ห้ามใช้และจัดจำหน่ายแล้ว

การปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535 และประกาศใช้ พ.ร.บ.วัตถุอันตราย ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2551 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญใน 2 ประเด็นคือ การเพิ่มสัดส่วนตัวแทนจากองค์การสาธารณสุขประโยชน์ในคณะกรรมการวัตถุอันตรายจำนวน 5 รายชื่อ และการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการขึ้นทะเบียน โดยสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนแล้วต้องนำมาขึ้นทะเบียนใหม่ทั้งหมดซึ่งจะมีอายุทะเบียน 6 ปี แต่มีการอนุโลมให้บริษัทสารเคมีเกษตรสามารถจำหน่ายสารเคมีภายใต้ทะเบียนเดิมได้ถึงสิงหาคม พ.ศ.2556 หรือเป็นระยะเวลา 2 ปีหลังทะเบียนเดิมหมดอายุในขณะเดียวกัน การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์การสาธารณสุขประโยชน์ในคณะกรรมการวัตถุอันตรายชุดแรกเมื่อปลาย พ.ศ. 2553 กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองว่ามีความเหมาะสมหรือผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่

¹ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การผลักดันข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อคณะกรรมการวัตถุอันตรายในการจัดการสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในประเด็น “การมีส่วนร่วมของประชาชน” และ “การควบคุมการโฆษณาและขายตรง” ซึ่งในพ.ศ. 2552 ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการโฆษณา การขายตรง และตลาดแบบตรงด้านวัตถุอันตราย และคณะทำงานจัดทำหลักเกณฑ์วิธีการในการโฆษณา การขายตรงและตลาดแบบตรงด้านวัตถุอันตราย โดยในปัจจุบัน มีการจัดทำร่างหลักเกณฑ์จนแล้วเสร็จ แต่ยังไม่มีการบังคับใช้แต่อย่างใด

การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย คือการพิจารณาเลือกใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยการประเมินคุณประโยชน์ (พิจารณาจากผลการทดลองประสิทธิภาพ) และความเสี่ยงในการใช้ (พิจารณาจากอันตรายและการได้รับเข้าสู่ร่างกาย) ตามมาตรฐาน FAO ด้วยความจำเป็นในการประกาศห้ามใช้วัตถุอันตรายนั้น มาจากความเสี่ยงของการใช้สารซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตสูงมาก ทำให้เกิดพิษเรื้อรัง ก่อมะเร็ง เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม มีพิษตกค้างคงทนในสภาพแวดล้อม สลายตัวยาก สะสมในห่วงโซ่อาหาร และมีพิษตกค้างในผลผลิต เป็นอันตรายต่อพืชและสัตว์ที่เป็นประโยชน์ มีสารเจือปนที่เป็นพิษ เช่น dioxin หรือ DDT ห้ามใช้ในประเทศพัฒนาแล้ว โดยเฉพาะเมื่อมีสารอื่นทดแทนที่เสี่ยงน้อยกว่า

สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช 4 ชนิด ที่มีใช้กันอย่างแพร่หลาย และใช้ในปริมาณสูงในการเกษตรไทย ได้แก่ Cabofuran Dicrotophos Methomyl และ EPN ซึ่งเป็นสารกำจัดศัตรูพืชที่มีพิษร้ายแรง เป็นอันตรายสูงต่อมนุษย์ สัตว์ มีพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม และหลายประเทศทั่วโลกห้ามใช้ โดยกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณา การยกเลิกห้ามใช้วัตถุอันตรายหรือการอนุญาตให้ใช้วัตถุอันตรายใดๆ จากการพิจารณาข้อมูลทางวิชาการ ซึ่งจากข้อมูลทางวิชาการชี้ชัดแล้วว่าสารเคมีทั้ง 4 ชนิด มีพิษและผลกระทบร้ายแรง เป็นอันตรายต่อมนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อม และกรมวิชาการเกษตร ยังมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการขอ ตรวจสอบ และให้การรับรองการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร

ซึ่งการที่สารแต่ละชนิด ไม่ว่าจะเป็นสารเคมี หรือสารสกัดจากพืช(ยกเว้นสะเดา) ถือว่าเป็นวัตถุอันตราย จะสามารถผ่านขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนได้ ผู้ประกอบการจะต้องนำผลการทดสอบประสิทธิภาพของสารเคมีที่ขอขึ้นทะเบียนไปดำเนินการทดลองเบื้องต้นเพื่อทราบประสิทธิภาพ รวมทั้งข้อมูลพิษเฉียบพลันและพิษตกค้างซึ่งเป็นการใช้เอกสารรับรองจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับมาตรฐาน จากนั้นทำการทดลองใช้ชั่วคราว เพื่อให้ทราบข้อมูลของพิษเรื้อรังที่มีพิษต่อระบบต่างๆ ของร่างกาย ระบบสืบพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมและมะเร็ง และขั้นตอนสุดท้ายประเมินผล โดยคณะกรรมการพิจารณาการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย มีอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นประธาน ซึ่งในปัจจุบันข้อมูลในขั้นตอนการดำเนินการและพิจารณาการขึ้นทะเบียนไม่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชน ตามมติของคณะรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2552 กำหนดให้หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับวัตถุอันตรายมีการเปิดเผย

ขั้นตอนและข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบ ว่าข้อมูลที่ประกอบการตรวจสอบ และพิจารณารับรองวัตถุอันตรายนั้นมีความโปร่งใสหรือไม่

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบความจำเป็นในการประกาศห้ามใช้วัตถุอันตราย รวมทั้งขั้นตอนการดำเนินการและพิจารณาการขึ้นทะเบียนที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชน

(1) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

กฎหมายฉบับแรก คือ พ.ร.บ. วัตถุมีพิษ พ.ศ.2510

- พ.ร.บ. วัตถุมีพิษ(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2516
- พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. (ฉบับที่ 2)2544
- พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. (ฉบับที่ 3)2551

(2) พ.ร.บ.วัตถุอันตราย 2535

กำหนดมาตรการในการควบคุมวัตถุอันตราย 3 ประการ คือ

1. กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนเพื่อเลือกสารเคมีที่มีประสิทธิภาพดีและมีพิษน้อยเพื่อใช้ควบคุมศัตรูพืช
2. มีการควบคุมธุรกิจนำเข้า ผลิต ส่งออก ขาย ใช้อับจ้างและการเก็บรักษาสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยการออกใบอนุญาตประกอบกิจการให้
3. มีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดและตรวจสอบดำเนินคดีต่อผู้ฝ่าฝืน

(3) สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ถือเป็น “วัตถุอันตราย” ตามความหมายของคำว่าวัตถุอันตรายในมาตรา 4 อนุมาตรา 10 “วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่ บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม”

(4) การควบคุมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แบ่ง วัตถุอันตรายออกเป็น 4 ชนิด ตามชื่อ คุณสมบัติและชนิดของวัตถุอันตราย ดังนี้

ชนิดที่ 1. วัตถุประสงค์มีอันตรายน้อย การผลิต การนำเข้า การส่งออก การครอบครอง เพียงแต่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดขึ้นก็สามารถประกอบการค้าได้

ชนิดที่ 2. วัตถุประสงค์มีอันตรายน้อย การผลิต การนำเข้า การส่งออก การครอบครอง ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ความปลอดภัยที่กำหนดขึ้นหากเป็นวัตถุประสงค์อันตรายชนิดใหม่ต้องนำไปขึ้นทะเบียนก่อน

ชนิดที่ 3. วัตถุประสงค์มีอันตรายน้อย การผลิต การนำเข้า การส่งออก การครอบครอง ต้องได้รับใบอนุญาตหากเป็นวัตถุประสงค์อันตรายชนิดใหม่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ความปลอดภัยที่กำหนด

ชนิดที่ 4. วัตถุประสงค์มีอันตรายน้อย ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองแต่อย่างใด

(5) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ได้ออกประกาศกำหนดให้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกชนิดเป็นวัตถุประสงค์อันตรายทางการเกษตรชนิดที่ 2 3 และ 4 ที่ต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

ซึ่งการผลิตหรือการนำเข้าซึ่งวัตถุประสงค์อันตรายชนิดที่ 2 หรือ 3 ที่อยู่นอกรายชื่อที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาจะต้องนำมาขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนและเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนแล้วจึงจะผลิตหรือนำเข้าได้

(6) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

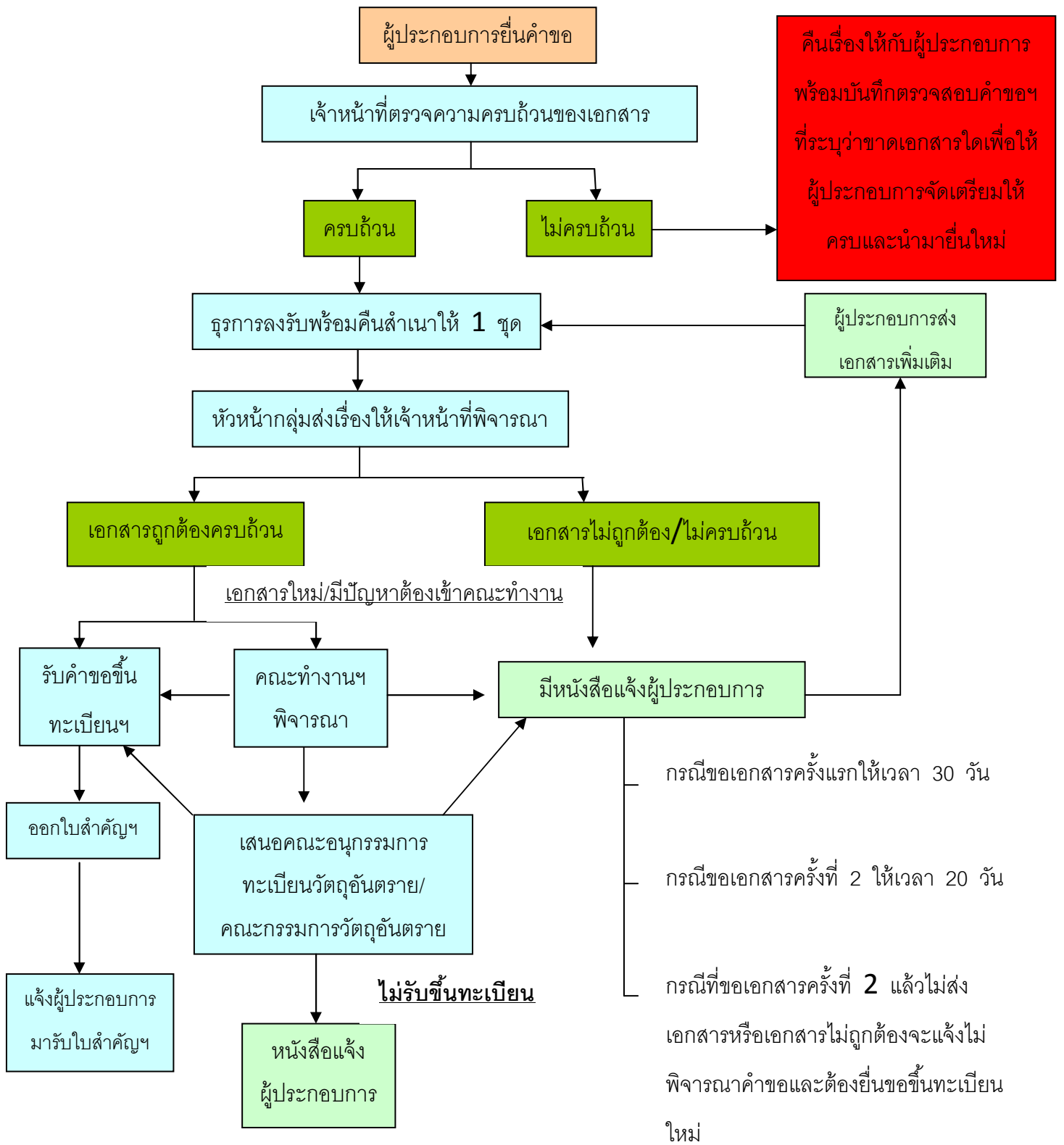
ออกประกาศกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน ในการดำเนินการขึ้นทะเบียน ไว้ดังนี้ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายวัตถุประสงค์ กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทดลองเบื้องต้นเพื่อทราบประสิทธิภาพและข้อมูลพิษเฉียบพลัน

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองชั่วคราวเพื่อสาธิตการใช้และข้อมูลพิษระยะปานกลาง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลขั้นสุดท้ายเพื่อรับการขึ้นทะเบียนโดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะประเมินผลการทดลองความปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเพียงพอต่อการใช้ ซึ่งรวมทั้งพิษเรื้อรังระยะยาว (2 ปี) ต่อสัตว์ทดลอง

ขั้นตอนยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย

(7) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสารป้องกันศัตรูพืช

(7.1) คณะกรรมการวัตถุอันตราย (มาตรา 6) ประกอบด้วย

- ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน
- ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- อธิบดีกรมการขนส่ง
- อธิบดีกรมการค้าภายใน
- อธิบดีกรมการแพทย์
- อธิบดีกรมควบคุมพิษ
- อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน
- อธิบดีกรมประมง
- อธิบดีกรมปศุสัตว์
- อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
- อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
- เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
- เลขาธิการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
- เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- ผู้แทนกระทรวงกลาโหม
- ผู้แทนกระทรวงคมนาคม
- ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
- ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการและอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนธุรกิจพลังงาน ผู้แทนโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และผู้แทนสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

บทบาท อำนาจหน้าที่(มาตรา 7)

1. กำหนดนโยบาย มาตรการและแผนการกำกับดูแลวัตถุอันตราย
2. ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการออกประกาศ
3. ให้คำแนะนำแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนหรือเพิกถอนทะเบียนวัตถุอันตราย
4. ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุอันตราย
5. พิจารณาเรื่องร้องเรียนจากผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากวัตถุอันตราย

6. แจ้างหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับวัตถุอันตรายให้ประชาชนได้ทราบ
7. สอดส่อง ดูแล ให้คำแนะนำและเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่างๆให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด
8. เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการควบคุมวัตถุอันตรายและการป้องกัน การเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตราย
9. ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้

(7.2) กรมวิชาการเกษตร

ได้กำหนดมาตรฐานการควบคุมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชไว้ 5 ประการ คือ

1. ให้แบ่งวัตถุอันตรายออกเป็น 4 ชนิด ตามความจำเป็นต่อการควบคุม
2. กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายเพื่อเลือกวัตถุอันตรายที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัยใช้ในประเทศ
3. ออกใบอนุญาตเพื่อควบคุมการผลิต นำเข้า ส่งออก และมีไว้ในครอบครองซึ่งครอบคลุมแหล่งผลิต สถานที่ผลิต ผลิต ภาชนะบรรจุ การขนส่งและการเก็บรักษา
4. การควบคุมผลิตภัณฑ์ในตลาด
5. การติดตามปัญหาจากการใช้ พิษภัย และผลกระทบการใช้และประเมินความเสี่ยง

(7.3) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 51 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้การควบคุมโฆษณาวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

2. สภาพปัญหาที่พบจากการศึกษา

1. พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ไม่ได้เป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับใช้ในการควบคุมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเท่านั้น แต่เป็นกฎหมายรวมที่ใช้ควบคุมสารเคมีทุกชนิดในประเทศ ดังนั้น แนวทางการควบคุมสารป้องกันกำจัด ศัตรูพืชจึงเป็นแนวทางกว้างๆ เท่านั้นส่งผลให้การบังคับใช้มาตรการต่างไม่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน
2. ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนสารป้องกันกำจัดศัตรูตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง
3. การทำงานของหน่วยงานผู้รับผิดชอบวัตถุอันตรายเป็นแบบรวมงานทุกอย่างในทีเดียวไม่มีการกระจายการทำงานเพื่อประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะ เป็นอำนาจหน้าที่ในการขึ้นทะเบียน ออกใบอนุญาต

ตรวจสอบ ส่งเสริม กำกับดูแล ดังนั้นจึงส่งผลให้ภาครัฐไม่สามารถเน้นบทบาทในการตรวจสอบคุณภาพ การผลิต การนำเข้า หรือการครอบครองวัตถุอันตรายได้อย่างเต็มที่

3. ข้อเสนอแนะ

แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย 2535 โดย

- ควรกำหนดกฎหมายและองค์ที่ทำหน้าที่เฉพาะในการควบคุมจัดการสารเคมีทางการเกษตรและ สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยเฉพาะ

- ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยขั้นตอนในการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทุกชนิด

- ควรกำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียในการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายนำเสนอข้อมูลที่ใช้ประกอบการ พิจารณาตลอดจนนำข้อมูลนั้นไปประกอบการพิจารณาการขึ้นทะเบียนด้วย

- ควรแยกหน่วยงานในการรับผิดชอบการขึ้นทะเบียนกับการตรวจคุณภาพและการครอบครอง อย่างชัดเจน

4. แนวทางการเฝ้าระวังการขึ้นทะเบียนสาร 4 ชนิด

1. ควรส่งเรื่องร้องเรียนถึงผลกระทบของสารทั้ง 4 ชนิดไปยังคณะกรรมการวัตถุอันตรายเพื่อให้ คณะกรรมการดำเนินการยับยั้งและไม่รับขึ้นทะเบียนสารเคมีดังกล่าวต่อไปตามอำนาจหน้าที่ของตน (พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535)

2. ยื่นคำร้องต่อกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูล ซึ่งเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญในการรับรู้ รับทราบข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ มาตรา 56 และมี พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 บัญญัติให้อำนาจไว้

5. ข้อเสนอจากภาคประชาชนถึงสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนตามข้อบังคับ ของกฎหมาย พ.ร.บ. วัตถุอันตราย

- กรมวิชาการเกษตรต้องเปิดเผยขั้นตอนและข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทราบ ว่าข้อมูลที่ประกอบการตรวจสอบ และพิจารณารับรองวัตถุอันตรายนั้นมีความ โปร่งใส ภาคประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ในแต่ละขั้นตอน โดยกรมวิชาการเกษตรควรเป็น ผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว
- ภาคประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีสิทธิเสนอความคิดเห็น เสนอแนะหรือทักท้วงเพื่อประกอบการ พิจารณารับนำเข้า และการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย โดยภาคประชาชนต้องมีสิทธิในการ เสนอแนะข้อมูลที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรทั้งในเชิงพื้นที่จริง และข้อมูล ทางวิชาการที่เป็นกลาง ที่สำคัญคือประชาชนต้องสามารถตรวจสอบ และรับทราบข้อมูลในการ

ขึ้นทะเบียนได้อย่างโปร่งใสทั้งกระบวนการ (จะรู้ได้อย่างไรว่าข้อเสนอแนะและข้อมูลจากประชาชน ถูกนำไปใช้ในการพิจารณาให้ขึ้น หรือไม่ให้ขึ้นทะเบียน วัตถุอันตราย)

- การพิจารณาการอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายโดยกรมวิชาการเกษตร ทั้งกระบวนการและทุกขั้นตอน ตั้งแต่ยื่นเอกสารคุณสมบัติทางเคมีและกายภาพของสาร ความคงตัว ข้อมูลความเป็นพิษเฉียบพลัน เป็นการใช้ออกสารจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับมาตรฐาน ต่อมาเป็นขั้นตอนที่ 1 การทดลองเบื้องต้น เพื่อทราบประสิทธิภาพและพิษในสภาพแปลง ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชั่วคราว ขั้นตอนที่ 3 การประเมินขั้นสุดท้าย อยู่ที่กรมวิชาการเกษตรทั้งสิ้น ทำไมกรมวิชาการเกษตรจึงบอกว่า การพิจารณาการขึ้นทะเบียนกรมวิชาการเกษตร ไม่เกี่ยวข้อง แต่เป็นคณะกรรมการวัตถุอันตรายเป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาให้ขึ้นทะเบียนว่าผ่านหรือไม่ผ่าน ทั้งที่กรมวิชาการเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดตั้งแต่ต้น
- การประกาศยกเลิกการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการศึกษาอย่างชัดเจนและถี่ถ้วน จากการร่วมมือกันของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และความเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการคำนึงถึงความคุ้มค่าต่อการใช้สารเคมีตัวนั้นๆ ในระบบการผลิตทางการเกษตร แล้วทำไมประเทศไทยจึงยังเมินเฉยต่อผลการศึกษาดังกล่าว ดังนั้นจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องนำผลการศึกษานั้นมาใช้ในการพิจารณาให้ยกเลิกการขึ้นทะเบียนสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีอันตรายอย่างจริงจัง
- วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ที่มาจากสารสกัดจากพืชและจุลินทรีย์ เป็นการใช้อุณหภูมิที่มาจากองค์ความรู้ภูมิปัญญา ซึ่งรู้กันโดยทั่วไปว่ามีพิษต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมต่ำและตกค้างไม่นาน เมื่อเทียบกับสารเคมี จึงต้องมีขั้นตอนและกระบวนการเช่นเดียวกับการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 (ตั้งแต่ขั้นตอนการยื่นเอกสารทางวิชาการที่ต้องผ่านการตรวจรับรองจากห้องปฏิบัติการที่น่าเชื่อถือ...ความน่าเชื่อถือคือ มาตรฐานใด และจากใคร รวมทั้งขั้นตอนการทดสอบพิษเบื้องต้น ต่อมาเป็นการทดลองใช้ชั่วคราว และการประเมินขั้นสุดท้าย ก่อนพิจารณาให้ผ่านการขึ้นทะเบียน) ถ้าอย่างนี้เกษตรกรทั่วไป มีความสามารถขอขึ้นทะเบียนได้หรือไม่ แล้วในปัจจุบันสารสกัดจากพืชมีขึ้นทะเบียนแล้วกี่ชนิด ยกเว้นสารสกัดจากสะเดา ดังนั้นควรแยกการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ต่างหาก และวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 นั้นควรแยกออกเป็นชนิดที่มีพิษไม่รุนแรง และพิษรุนแรงออกจากกัน โดยพิจารณาตามความจำเป็นในการประกาศห้ามใช้วัตถุอันตรายมาเป็นเกณฑ์ ว่าระดับใดที่ถือว่าเป็นสารที่มีพิษรุนแรงจากเกณฑ์ดังกล่าว และเสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ เพื่อดูแลและพัฒนาเกษตรกรกรมทางเลือก (เทียบเท่ากรมวิชาการเกษตร)